

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

На правах рукопису

ЗІНЧЕНКО ЦАТАЛІЯ ВОЛОДИМИРІВНА

організаційно-економічний механізм
диверсифікації на промислових підприємствах в
умовах ринкових відносин

Спеціальність 08.06.01 - економіка підприємств та форми господарювання

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата
економічних наук

Луганськ - 1997

Дисертація є рукописом.

Роботу виконано на кафедрі менеджменту Східноукраїнського державного університету Міністерства освіти України (м. Луганськ).

Наукові керівники:

Доктор економічних наук, професор
Гончаров Валентин Миколайович,
кандидат технічних наук, доцент
Деордіца Юрій Семенович.

Офіційні опоненти:

Доктор економічних наук, доцент
Ткаченко Валентина Григорівна,
кандидат економічних наук
Студеников Олександр Олексійович.

Провідна організація:

Донецька державна академія
управління

Захист відбудеться 22 травня 1997 року о 13⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої ради К 18.02.04. у Східноукраїнському державному університеті за адресою: 348034, Луганськ-34, кв. Молодіжний, 20-а.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Східноукраїнського державного університету.

Автореферат розіслано 21 квітня 1997 року.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

Бузько І.Р.

1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

1.1. Актуальність теми дослідження. Економічне піднесення в Україні визначається ефективною діяльністю підприємств, мірною їх трансформацією до умов ринку, що формується. Перехід підприємств до нових умов враховує ряд чинників, таких як конкуренцію, кон'юнктуру ринку, розширення і реорганізацію виробництва, тощо. Вплив цих чинників визначає необхідність утворення організаційно-економічного механізму диверсифікації на промислових підприємствах.

Зміни в організації виробництва при диверсифікації пов'язані з процесами, спрямованими на зміну асортименту продукції і випуск нових її видів, спроможних конкурувати із зарубіжними аналогами.

Проблеми, зв'язані з удосконаленням організації виробництва при освоєнні нових видів продукції, формами і засобами організації виробництва при випуску нової продукції, адаптивністю виробничих процесів, врахуванням чинників ризику, розглянуті в працях таких вчених як Адаєв Ю.В., Анісімов Ю.М., Бузько І.Р., Гінзбург Є.Г., Гончаров В. Н., Моїсєєва Н. К., Попов Л. Н., Родіонова В. Н., Шпілов В. І. та ін.

Разом з тим, організаційні та економічні питання забезпечення життєздатності підприємства і підтримання його стійкого функціонування при диверсифікації у сучасних економічних умовах не одержали послідовного розв'язання. В існуючих дослідженнях не знайшли достатнього відображення теоретичні і практичні питання утворення організаційно-економічного механізму диверсифікації на промислових підприємствах. Вимагають подальших досліджень питання формування стратегії проведення диверсифікації, практичної реалізації окремих програм по забезпеченню ефективності виробництва і підвищенню його адаптивності до зовнішнього середовища, зменшенню ризику у період проведення диверсифікації. Існуючі проблеми і пошук шляхів їх рішення визначили актуальність теми дослідження, мету і завдання дисертаційної роботи.

1.2. Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є теоретичне обґрунтування необхідності формування організаційно-економічного механізму диверсифікації на промислових підприємствах і розроблення методичних рекомендацій по реалізації

Д-р І. В. Стефанів
АН України

даного механізму на підприємствах Луганської області.

Згідно з метою у роботі поставлені такі завдання :

дослідити теоретичні питання формування організаційно-економічного механізму диверсифікації на промислових підприємствах з точки зору чинників ринкової економіки;

обґрунтувати необхідність удосконалення організації виробництва з урахуванням впливу диверсифікації;

обґрунтувати концепцію системного підходу до утворення організаційно-економічного механізму диверсифікації, приймаючи до уваги особливості конверсійного підприємства;

провести аналіз ефективності процесу диверсифікації з точки зору впливу чинників економічного ризику;

розробити методичні положення по формуванню організаційно-економічного механізму диверсифікації.

1.3. Предмет та об'єкт дослідження. Предметом дослідження є організаційно-економічний механізм диверсифікації на промислових підприємствах. Об'єктом дослідження - промислові підприємства Луганської області.

1.4. Методологія і методика дослідження, джерела інформації. Дослідження дисертаційної роботи засновані на працях вітчизняних і зарубіжних вчених, матеріалах і рекомендаціях научно-практичних конференцій і семінарів. У роботі застосовувались засоби системного підходу до предмета дослідження, функціонально-логічного і техніко-економічного аналізів, організаційного моделювання. Використаний досвід промислових підприємств Луганської області і статистичні дані, економічні показники, що відображають діяльність підприємств.

1.5. Наукова новизна дослідження. Наукова новизна дослідження укладається у наступному :

на основі аналізу існуючих варіантів диверсифікації систематизовані її різноманітні види і типи, запропонована їх класифікація, що дозволить відбити структурний взаємозв'язок окремих різновидів диверсифікації;

розроблені рекомендації по вибору стратегії формування організаційно-економічного механізму диверсифікації залежно від умов і чинників, що визначають господарську діяльність промислових підприємств;

розроблена концепція системного підходу до формування ор-

ганізаційно-економічного механізму диверсифікації на конверсійних підприємствах;

розроблена методика оцінки економічного ризику у період диверсифікації на промислових підприємствах;

на основі методики оцінки економічного ризику визначені можливості його обмеження у період диверсифікації на промислових підприємствах;

розроблені методичні положення по формуванню організаційно-економічного механізму, що забезпечує стійке функціонування підприємства у період диверсифікації;

запропонован метод оцінки ефективності здійснення диверсифікації шляхом визначення втрат у виробничих показниках промислових підприємств.

1.6. Особове укладення у розроблення наукових результатів, що виносяться на захист. У дисертаційній роботі особисто автором одержані такі наукові результати, що виносяться на захист:

- систематизація і класифікація варіантів диверсифікації;
- методика удосконалення організації виробництва при диверсифікації;
- методика оцінки економічного ризику при диверсифікації;
- засоби обмеження економічного ризику при диверсифікації;
- засоби оцінки ефективності диверсифікації шляхом визначення втрат у виробничих показниках промислових підприємств.

1.7. Практичне значення результатів дослідження. Упровадження у практику розроблених у дисертації результатів дозволяє підвищити ефективність диверсифікації на промислових підприємствах Луганської області. Результати дослідження покладені в основу розроблених методичних рекомендацій по формуванню організаційно-економічного механізму диверсифікації на промислових підприємствах області. Ці рекомендації дозволяють підприємствам найбільш ефективно організувати процес виробництва нової продукції у рамках вчинюваної диверсифікації, при цьому значно знизити імовірність ризику шляхом його обмеження.

1.8. Реалізація результатів дослідження. Висновки і методичні рекомендації дисертаційної роботи можуть бути реалізовані промисловими підприємствами незалежно від галузевого приладдя і форм власності. Так, в АО закритого типу "Стахановмаш" та Алчевському заводі "Кратон" були використані рекомендації по оціню-

ванню та обмеженню ризику при упровадженні у виробництво нових видів продукції. При укладенні плану освоєння нової продукції на промислових підприємствах Луганської області: холдингової компанії "Лугансктепловоз", АО закритого типу "Стахановмаш", Стахановському виробничому об'єднанні "Вагонобудування" та Алчевському заводі "Кратон" була використана методика визначення втрат у виробничих показниках. Це дозволило оперативно реагувати на зниження виробничих показників і, в кінцевому підсумку, підвищити ефективність заходів по випуску нової продукції у рамках диверсифікації.

1.9. Апробація роботи і публікація результатів дослідження. Основні положення дисертаційної роботи доповідалися та одержали хвалення на міжнародній науково-практичній конференції "Економічні проблеми розвитку промислового виробництва" (м. Одеса - 1995 р.), на міжвузівській конференції "Економіка" (м. Луганськ - 1996 р.).

За результатами дослідження опубліковано чотири роботи, загальний обсяг яких складає 1.25 д.л., з яких авторові належить 0.85 д. л.

1.10. Структура та обсяг роботи. Дисертація складається з вступу, трьох розділів, висновків, містить 151 сторінку тексту, 7 таблиць, 24 рисунка, список літератури з 123 найменувань, 2 додатка.

2. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ДИСЕРТАЦІЇ

2.1. Дослідженні і систематизовані різноманітні види і типи диверсифікації. Промислові підприємства Луганської області зазнають у цей момент економічні труднощі перехідного періоду. Застій на ринках, застаріла продукція, зростання конкуренції, а також необхідність виниклої в останній час в Україні конверсії військової промисловості, змушують підприємства визначати шляхи розширення асортименту виробляємої продукції для залучення нових споживачів. З цією метою можуть застосовуватися міри усьоголякого характеру. Однією з таких мір є диверсифікація.

У дисертаційній роботі виділені і систематизовані різноманітні варіанти диверсифікації :

диверсифікація економічної діяльності являє собою збільшення

можливостей підприємств поширяться по рамки основного бізнесу;
диверсіфікація експорту укладається у збільшенні кількості видів і найменувань продукції і послуг, призначених для експорту;
диверсіфікація науки чи науково-технічних нововведень зводиться до зміни і розширення напрямків наукових досліджень і проводиться особливо на промислових підприємствах, пов'язаних з кон-версією військового виробництва;

диверсіфікація організаційних та економічних нововведень укладається в упровадженні передового організаційного та економічного досвіду і виявляється при створенні виробничих об'єднань, консорціумів, асоціацій, сумісних підприємств, тощо;

диверсіфікація засвоєння новин являє собою оволодіння, опанування виробничими системами передового економічного та організаційного досвіду. Саме оволодіння і засвоєння, а не упровадження новин дає найбільший ефект в умовах ринкових стосунків;

диверсіфікація виробництва виявляється у переході від односторонньої, часто виробничої структури, що базується лише на одному продукті, до многопрофільного виробництва з широкою номенклатурою продукції, що випускається;

диверсіфікація продукції укладається в упровадженні чималого числа модифікацій однієї і тієї ж продукції, коли якісні характеристики товару залишаються незмінними, а змінюється лише дизайн, упаковка, тобто зовнішнє подання товару.

Внаслідок дослідження були описані різноманітні види диверсіфікації продукції і виробництва. З їх урахуванням розроблена класифікація типів і видів диверсіфікації, схематично наведена на рис.1.

Проведена систематизація видів і типів диверсіфікації дозволяє відбити загальну рису, присущу усім видам диверсіфікації. Це спрямування на розширення програми діяльності промислового підприємства у нових для нього сферах.

2.2. Розроблені методичні положення по формуванню організаційно-економічного механізму диверсіфікації підприємства, що забезпечує його стійке функціонування. Виявлені особливості утворення організаційно-економічного механізму диверсіфікації. Внаслідок проведеного дослідження встановлено, що для формування ефективного організаційно-економічного механізму диверсіфікації необхідно, щоб організаційна структура диверсіфіцируемого

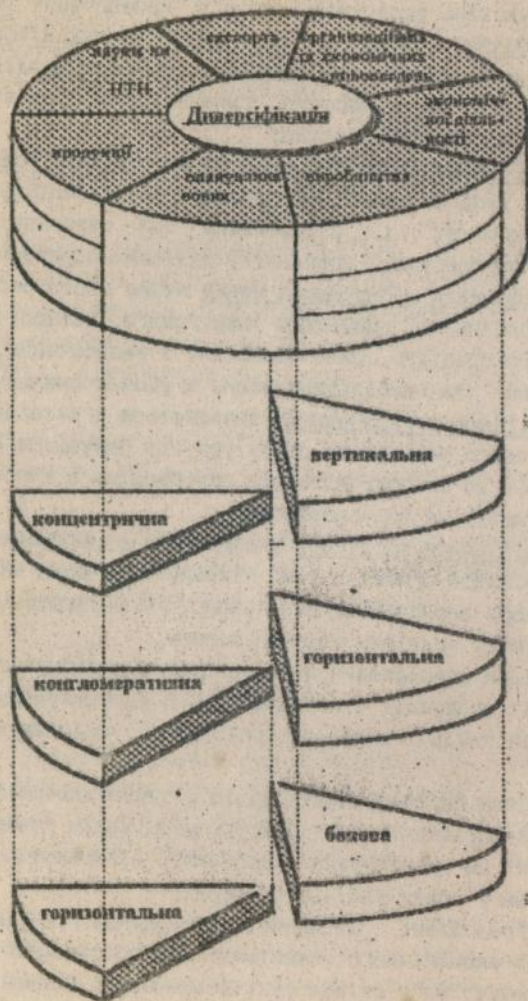

Рис. 1. Класифікація диверсифікації.

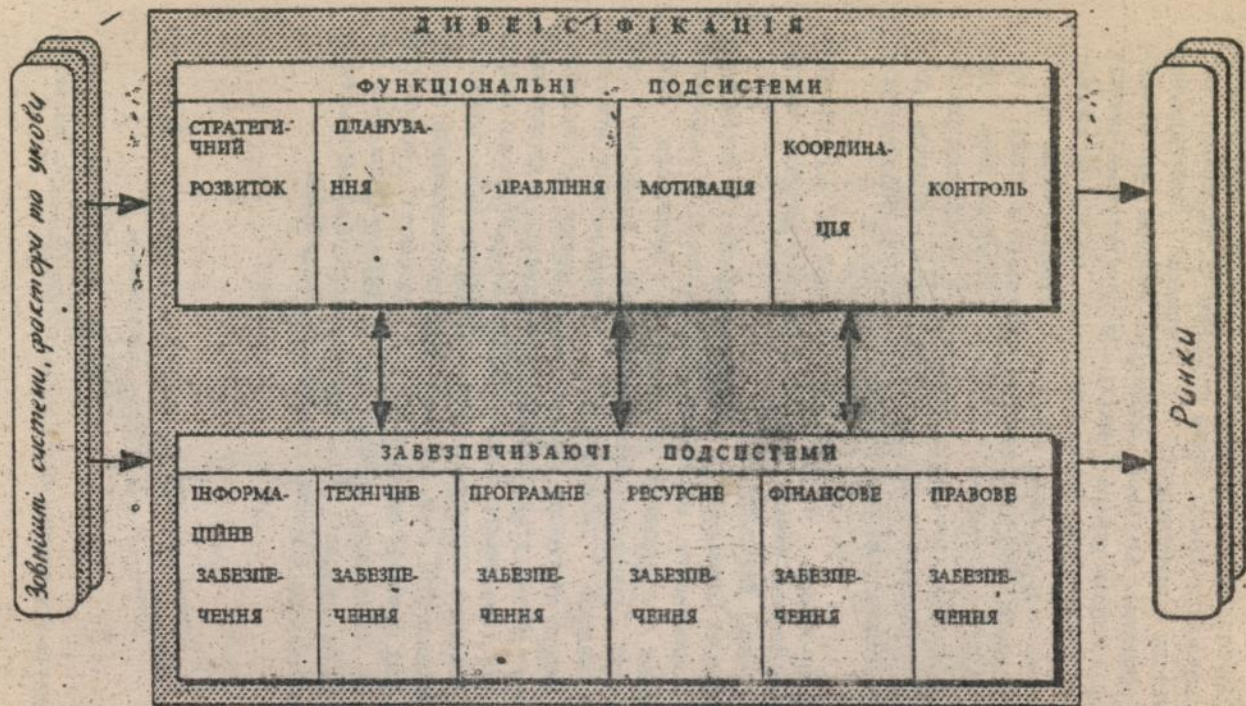

Рис. 2. Функціонально-морфологічна модель підприємства, що диверсифікується.

диверсифікації;

- Е - економічна обстановка (зовнішнє середовище);
- С - стійкість функціонування виробничої системи;
- А - адаптивність і гнучкість виробничої системи;
- О - організаційний потенціал виробничої системи;
- Р - можливість забезпечення ресурсами.

Конкретна стратегія формування організаційно-економічного механізму диверсифікації повинна розроблятися у рамках загальної господарської політики підприємства і відбивати її цільові настанови. У дисертаційній роботі відзначені такі варіанти рішень по вибору стратегії формування організаційно-економічного механізму диверсифікації :

- стратегія розширення можливостей виробництва;
- стратегія, орієнтована на децентралізацію організаційної структури;
- стратегія взаємодії організаційно-економічного механізму адаптації і виробничої системи;
- стратегія обмеження економічного ризику у діяльності промислового підприємства при диверсифікації;
- стратегія гуманізації праці;
- стратегія, орієнтована на споживача.

2.4. Обґрунтована концепція системного підходу до формування організаційно-економічного механізму диверсифікації з урахуванням особливостей конверсійного підприємства. В Україні за період з 1990 р. по 1995 р. спостерігалася спад виробництва із зміною структури матеріального виробництва вбік згорання галузей, що випускають продукцію військового призначення. У 1993 року спостерігалася максимальне скорочення обсягів виробництва військової продукції. Це пов'язане з економічними і політичними змінами у країні. У роботі показана динаміка усереднених показників виробництва для чотирьох промислових підприємств Луганської області. Для успішного розв'язання завдань конверсії необхідна зацікавленість підприємств як військового, так і цивільного призначення в упровадженні таких технологій і форм організації виробництва, що дозволили б цим підприємствам підвищити гнучкість та ефективність виробництва, та як наслідок - свою конкурентоздатність на ринках. Необхідно враховувати, що специфіка військового виробництва пов'язана з технологічною несумісністю виробів військового

і цивільного призначення. Розв'язанням цієї проблеми має бути використання науково-технічного потенціалу військово-промислового комплексу для розвитку цивільного виробництва. У роботі опрацьовані напрями здійснення диверсифікації з точки зору конверсії. Розроблена схема організації виробництва нової продукції на підприємствах оборонного комплексу. Оскільки у сфері створення нової продукції доцільно об'єднувати досягнення військової і цивільної науки, то необхідно будувати відповідні організаційні форми і схеми об'єднання, що забезпечили б ефективність розвитку підприємств і науково-дослідних організацій в умовах перехідного періоду.

2.5. Запропонован засіб оцінки економічного ризику при диверсифікації на промислових підприємствах. При оцінюванні економічного ризику необхідно враховувати такі особливості диверсифікації:

диверсифікація створює умови, при яких підприємство змушене концентрувати свої зусилля у двох областях: внутрішня і зовнішня діяльність при випуску і реалізації нової продукції;

стратегічні рішення у рамках диверсифікації сприймаються з конкретним рівнем неозначеності, і міра цієї неозначеності залежить від відпрацьованості прийнятих рішень і згоди підприємства йти на ризик.

Існуючі теорії аналізу та оцінки економічного ризику характеризують ризик як імовірну категорію; тому при диверсифікації доцільно оцінювати ризик як імовірність виникнення певного рівня втрат чи виграша по тому чи іншому виробничому показнику. Для оцінки діяльності підприємства з точки зору ризику при диверсифікації виділені п'ять основних зон ризику. Безризикова зона з коефіцієнтом ризику ($K_p = 0$) характеризується відсутністю втрат при здійсненні диверсифікації; зона мінімального ризику ($K_p = 0-25\%$) характеризується рівнем втрат, при якому внаслідок диверсифікації підприємство не одержить чистого прибутку; зона підвищеного ризику ($K_p = 25-50\%$) характеризується рівнем втрат, при якому підприємство внаслідок диверсифікації у гіршому випадку зробить покриття всіх витрат на диверсифікацію, а в найкращому - одержить прибуток, тільки менш розрахункового рівня; зона критичного ризику ($K_p = 50-75\%$) характеризується рівнем втрат, при якому підприємство наражається на небезпеку загубити увесь прибуток, що

планується як результат диверсифікації; зона неприпустимого ризику ($K_p=75-100\%$) характеризується рівнем втрат, що приведуть підприємство до економічного краху. У роботі запропонований підхід до оцінки економічного ризику при диверсифікації, в основу якого покладена існуюча методика, що дозволить найбільш точно врахувати особливості диверсифікації. Для висновку функції, що визначить коефіцієнт ризику при проведенні диверсифікації на промисловому підприємстві за основу була взята виробнича функція у канонічному виді.

З теоретичних подань про об'єкт, що дослідиться і цілей дослідження була здійснена специфікація виробничої функції. Внаслідок цього була одержана формула для розрахунку коефіцієнту ризику при проведенні диверсифікації на промисловому підприємстві. Виробничі розрахунки економічного ризику на діючих підприємствах показують, що підприємства Луганської області вчиняють свою виробничу діяльність у наступних зонах ризику: АО закритого типу "Стахановмаш" - у зоні низького ризику ($K_p=0.21$), Алчевському заводі "Кратон" - у зоні середнього ризику ($K_p=0.55$). Отримані результати засвідчують той факт, що у складній економічній ситуації конверсійні підприємства змушені у період диверсифікації йти на більший ризик з метою прискорення процесу власної інтеграції у ринок.

2.6. Рекомендовані засоби обмеження економічного ризику в період диверсифікації. До диверсифікації як масштабного економічного проекту, що у більшості випадків не може вчинятися підприємством самостійно, можуть бути застосовані відомі засоби обмеження економічного ризику:

- розподіл ризику між учасниками проекту (передача частини ризику совинконавцям);
- страхування;
- резервування засобів на покриття непередбачених витратів.

Найбільш прийнятним в умовах проведення диверсифікації є засіб обмеження економічного ризику шляхом створення резерву засобів на покриття непередбачених витратів. Він являє собою засіб боротьби з ризиком, що передбачає встановлення співвідношень між потенційними ризиками, що впливають на вартість диверсифікації, і розміром прибутків, необхідних для подолання збоїв при здійсненні диверсифікації. При проведенні диверсифікації засоби резерву ви-

користовуються на слідуючі цілі :

виділення засобів для знов виявленої роботи по диверсифікації;

збільшення засобів на роботу, для виконання якої початково було виділено недостатньо засобів;

тимчасове формування бюджету з урахуванням робіт, для яких необхідні засоби ще не виділені ;

компенсація непередбачених змін трудовозатрат, накладних видатків, тощо, що виникають у ході проведення диверсифікації.

У роботі запропонований варіант використання резерву на непередбачені видатки, сформований на Алчевському заводі "Кратон" при засвоєнні виробництва нової продукції (вироби телевізійної техніки).

2.7. Обґрунтована необхідність удосконалення організації виробництва при диверсифікації. Використання різноманітних форм власності, структур і видів діяльності виробничих одиниць викликає необхідність перегляду системи організаційних стосунків, що виникають у процесі виробництва нової продукції. Економічне середовище підприємства пред'являє до організації виробництва при диверсифікації ряд вимог та обмежень. До числа таких вимог можуть бути віднесені особливості функціонування і розвитку організації виробництва при диверсифікації в умовах ринку, а до обмежень - можливості зміни системи організації виробництва. Сукупність вимог та обмежень формує набір чинників, врахування яких необхідно при розв'язанні виробничих проблем при диверсифікації. Ними є : цілі підприємства, зовнішнє середовище підприємства, ступінь організаційно-технічної та економічної самостійності. З урахуванням виявлених чинників і вимог до організації виробництва формується схема удосконалення організації виробництва при диверсифікації. Процес удосконалення організації виробництва при диверсифікації включає слідуючі етапи :

формується перелік проблем, що вимагають рішення при змінах у системі організації виробництва з урахуванням особливостей диверсифікації;

проводиться збір та обробка інформації про стан організації виробництва у період до прийняття розв'язання про диверсифікації; здійснюється перетворення інформаційної підсистеми організації виробництва з урахуванням диверсифікації;

розробляється проект удосконалення організації виробництва при диверсифікації;

перебудовується структура елементів системи організації виробництва згідно з прийнятою концепцією.

2.8. Розроблений засіб оцінки ефективності здійснення диверсифікації шляхом втрат у виробничих показниках. У дисертаційній роботі даний засіб показується на прикладі розрахунку втрат в обсязі збуту продукції у період з 1990 р. по 1995 р. по підприємствам Луганської області. Розрахунки проведені на підставі даних, отриманих у АО закритого типу "Стахановмаш", холдінгової компанії "Лугансктепловоз", Стахановському виробничому об'єднанні "Вагонобудування" та Алчевському заводі "Кратон". Внаслідок аналізу була виявлена стійка тенденція по зниженню збуту продукції, що випускається на підприємствах у преддиверсифікаційний період та, як наслідок, збільшення втрат по збуту даної продукції. Наприклад, на Алчевському заводі "Кратон" втрати в збуті продукції у період 1991-1995 р. склали 16,98%. У той же час спостерігається загальне зниження втрат з моменту випуску нової продукції у рамках диверсифікації за рахунок збільшення збуту нової продукції, що склав 30%.

Висновки і пропозиції дослідження

1. Дослідженням встановлено, що диверсифікація є ефективним засобом виходу підприємства з кризи економічного становища. Вона оприяє інтенсифікації виробництва, конкурентоздатності продукції, підвищенню прибутку підприємства.

2. Для успішного функціонування підприємства при диверсифікації необхідно формування нового організаційно-економічного механізму. При цьому характер організаційних змін повинен визначатися системою цільових настанов, орієнтованих на ефективність і надійність організаційно-економічного механізму диверсифікації.

3. Стратегія формування організаційно-економічного механізму диверсифікації належно будується у рамках загальної господарської політики підприємства з урахуванням його індивідуальних особливостей таких, наприклад, як галузева приналежність, форма власності, тощо.

4. Для розв'язання завдань диверсифікації на конверсійних підприємствах необхідно наявність зацікавленості підприємств в упровадженні таких технологій і форм організації виробництва, що б дозволили використати науковий і технічний потенціал військового виробництва. Для цього доцільно створювати відповідні організаційні форми, що об'єднують військові і цивільні підприємства, і науково-дослідні організації.

5. Стратегічні рішення у сфері диверсифікації можуть прийматися з деяким рівнем неозначеності, рівень цієї неозначеності визначає міру ризику, з яким підприємство вчиняє свою господарську діяльність. До диверсифікації як виробничо-економічного проекту необхідно застосовувати засоби обмеження ризику. Найбільш прийнятним засобом при диверсифікації необхідно вважати резервування засобів на покриття непередбачених витратів.

6. Для ефективного функціонування організаційно-економічного механізму диверсифікації необхідні засоби оперативного контролю виробничих показників. В умовах диверсифікації найбільш допустима є оцінка ефективності виробництва шляхом визначення втрат у виробничих показниках.

3. ПЕРЕЛІК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ, У ЯКИХ ВІДВРАЖЕНО ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ДИСЕРТАЦІЇ

3.1. Зинченко Н.В. Пути преодоления падения производства в промышленности с помощью диверсификации: Вестник Восточноукраинского государственного университета. ОТД выпуск. Сер. "Экономика" Ред. кол.: В.Н.Гончаров /Отв. ред./ и др.: Луганск: Изд-во ВУГУ, 1996. - с. 112 - 115.

3.2. Зинченко А.М., Зинченко Н.В. О диверсификации на конверсионном предприятии: Вестник Восточноукраинского государственного университета. ОТД выпуск. Сер. "Экономика" Ред. кол.: В.Н.Гончаров /Отв. ред./ и др.: Луганск: Изд-во ВУГУ, 1996. - с. 127 - 132.

Особистий внесок: виведено категорію поняття "диверсифікація".

3.3. Зинченко Н.В. Структурная перестройка промышленного производства: Тез. докл. Международ. конф.: Экономические проблемы развития промышленного производства. - Одесса, 1995. - с. 133 - 135.

3.4. Зинченко А.М., Зинченко Н.В. Организационно-экономическое сотрудничество предприятий региона. Вестник Восточноукраинского государственного университета. ОІД выпуск. Сер. "Экономика" Ред., изд.: В.Н.Гончаров /Отв. ред./ и др.: Луганск: Изд-во ВУГУ, 1997. - с.114 - 117.

Особистий внесок: оцінка ефективності співробітництва промислових підприємств.

SAMMARY

Zinchenko N.V. Organizational economical mechanism of industry diversification.

The thesis as a manuscript for the scientific degree of Candidate of science (Economics) is submitted on the speciality 08.06.01 "Economic of enterprises and management" East Ukrainian State University, Lugansk 1997.

The thesis deals with the problem of forming of organizational economical mechanism of industry diversification. The classification of diversification is given by types and varieties. It is shown that during the forming of organizational economical mechanism of diversification at the industrial enterprise is necessary the perfection of management.

The method of economical risk estimation is worked out in diversification period. The methods of economical risk limitation in diversification period are proposed at the industry enterprise.

The method of diversification efficacy estimation is worked out by definition of losses in industry indexes.

The results of research were inculcated in Alchevsk plant "Kraton" and enterprise "Stackhanovmash".

АННОТАЦИЯ

Зинченко Н.В. Организационно-экономический механизм диверсификации на промышленных предприятиях в условиях рыночных отношений.

Диссертация в виде рукописи на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.06.01 - Экономика предприятий и формы хозяйствования. Восточноукраинский государс-

твенный университет, Луганск, 1997 г.

В диссертации рассмотрена проблема формирования организационно-экономического механизма диверсификации на промышленных предприятиях. Дана классификация диверсификации по видам и типам. Показано, что при формировании организационно-экономического механизма диверсификации на промышленном предприятии необходимо совершенствование организации производства.

Разработана методика оценки экономического риска в период диверсификации. Предложены методы ограничения возможного экономического риска при диверсификации на промышленных предприятиях. Разработан метод оценки эффективности диверсификации посредством определения потерь в производственных показателях.

Внедрение результатов исследования осуществлено на Алчевском заводе "Кратон" и АО закрытого типа "Стахановмаш".

АНОТАЦІЯ

Зінченко Н.В. Організаційно-економічний механізм диверсифікації на промислових підприємствах в умовах ринкових відносин. Дисертація у вигляді рукопису на здобуття научного ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.06.01 - Економіка підприємств та форми господарювання. Східноукраїнський державний університет, Луганськ, 1997 г.

У дисертації розглянута проблема формування організаційно-економічного механізму диверсифікації на промислових підприємствах. Дана класифікація диверсифікації по видах і типах. Показано, що при формуванні організаційно-економічного механізму диверсифікації на промисловому підприємстві необхідно удосконалення організації виробництва.

Розроблена методика оцінки економічного ризику у період диверсифікації. Запропоновані засоби обмеження можливого економічного ризику при диверсифікації на промислових підприємствах. Розроблений засіб оцінки ефективності диверсифікації шляхом визначення втрат у виробничих показниках.

Упровадження результатів дослідження здійснено на Алчевському заводі "Кратон" та АО закритого типу "Стахановмаш".

Людг. б. нел. 17.04.97. Формат 60x84/16. Були тираж. Тираж 100 экз. Заказ № 385. г. Алчевск. Р.м. ДДУМ

00.0000

436071

AB 37.638